МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М. І. ПИРОГОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії,
ректор Вінницького національного
медичного університету ім. М. І. Пирогова

_____ Вікторія ПЕТРУШЕНКО
«_03_» _____червня_____ 2024 року

П Р О Г Р А М А
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ВСТУПУ НА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 229 «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії (PhD)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	229 Громадське здоров'я

Вінниця 2024

Назва наукового напрямку	**Сторінки**
Пояснювальна записка	3
Зміст програми	4
Розділ 1. Гігієна та екологія	4
Розділ 2. Основи громадського здоров’я. Соціальна медицина та організація охорони здоров’я. Біостатистика	6
Розділ 3. Загальна та спеціальна епідеміологія	7
Критерії оцінювання, структура оцінки та порядок оцінювання підготовленості навчальних досягнень осіб, які складають додаткове вступне випробування за програмою фахового іспиту до аспірантури за спеціальністю 229 “Громадське здоров’я” Вінницького національного медичного університету ім. М. І.. Пирогова МОЗ України	8
Список рекомендованої літератури	9

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового вступного випробування за програмою фахового іспиту зі спеціальністю 229 “Громадське здоров’я”. Програму додаткового вступного випробування за програмою фахового іспиту складено для осіб, які вступають на навчання до Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова МОЗ України для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) в галузі 22 “Охорона здоров’я” за спеціальністю 229 “Громадське здоров’я” (третій освітньо-науковий рівень вищої освіти) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” або освітнього ступеня “Магістр” та мають диплом про вищу освіту іншої галузі знань.

Прийом здобувачів освіти. Прийом осіб, які успішно пройшли додаткове вступне випробування, для здобуття третього освітньо-наукового рівня вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі 22 “Охорона здоров’я” за спеціальністю 229 “Громадське здоров’я” у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова МОЗ України проводиться за результатами фахового вступного іспиту.

Додаткове вступне випробування за програмою фахового іспиту. Додаткове вступне випробування за програмою фахового іспиту проводиться у формі письмових відповідей на найзначущі для спеціальністю 229 “Громадське здоров’я” питання, наведені в екзаменаційних білетах. Мета додаткового вступного випробування полягає у з’ясуванні мотиваційних нахилів та вихідного рівня теоретичних знань і практичних умінь, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін згідно із програмою підготовки фахівця за освітньо-науковим рівнем вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі знань 22 “Охорона здоров’я” за спеціальністю 229 “Громадське здоров’я”.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки здобувачів за освітньо-наукового рівня вищої освіти доктора філософії (PhD) за спеціальністю 229 “Громадське здоров’я” вступники повинні мати базову вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Спеціаліст” або за освітнім ступенем “Магістр”, диплом про вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями та уміннями і навичками в галузі знань ”Охорона здоров’я”. Обов’язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Змістом програми є питання з гігієни та екології і основ здоров’я, соціальної медицини, біостатистики та епідеміології, які охоплюють знання, необхідні для засвоєння нової інформації за спеціальністю 229 “Громадське здоров’я

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. ГІГІЄНА ТА ЕКОЛОГІЯ

Гігієна як наука, її мета та завдання. Профілактична спрямованість вітчизняної медицини, громадська і особиста профілактика, первинна, вторинна і третинна профілактика, визначальні пріоритети.

Основи методології гігієни: закони і категорії гігієни та особливості їх використання. Методи та методики гігієнічних досліджень. Гігієнічне значення навколишнього середовища. Методи вивчення стану навколишнього середовища та методи вивчення впливу навколишнього середовища на здоров'я людини.

Біосфера та її провідні складові (атмосфера, гідросфера, літосфера). Вчення В.І. Вернадського про ноосферу. Атмосфера та її будова. Природний хімічний склад атмосферного повітря та гігієнічне значення окремих його складових. Атмосферний тиск та його вплив на організм. Електричний стан атмосфери (іонізація повітря, електричне поле Землі, геомагнітне поле, електромагнітні поля тощо), його гігієнічне значення. Гідросфера та її будова. Літосфера та її будова.

Основні джерела, види і наслідки антропогенного забруднення атмосферного повітря. Вплив забрудненого повітря на здоров'я і умови проживання населення. Шляхи та засоби профілактики негативного впливу забрудненого атмосферного повітря на здоров'я.

Клімат, визначення поняття.. Клімат, здоров'я і працездатність. Акліматизація. Фази акліматизації. Використання клімату з лікувально-оздоровчою метою. Погода, визначення поняття. Основні закономірності формування погоди. Геліометеотропні реакції.

Вода як фактор навколишнього середовища та її гігієнічне значення. Загальні гігієнічні вимоги до якості питної води, її органолептичних властивостей, хімічного складу та епідемічної безпеки.

Епідеміологічне значення води. Роль води і умов водопостачання у розповсюдженні інфекційних захворювань. Класифікація інфекційних захворювань, збудники яких передаються водою (холера, черевний тиф, дизентерія тощо). Роль санітарно-показових мікроорганізмів для оцінки якості питної води за бактеріальним складом. Вода як етіологічний фактор захворювань неінфекційної природи.

Фізіологія праці, шкідливі фактори трудового процесу. Втома та перевтома, заходи щодо попередження перевтоми. Поняття про професійні шкідливості та професійні захворювання. їх класифікація. Захворювання,

пов’язані з високим рівнем нервово-психічного напруження, інтенсифікацією виробничих процесів.

Фізичний розвиток як важливий критерій оцінки стану здоров’я. Основні показники фізичного розвитку. Правила антропометрії. Поняття про біологічний та календарний вік. Сучасні уявлення про епохальну та внутрішньовікову акселерацію і децелерацію (ретардацію). Методи оцінки фізичного розвитку дітей і підлітків (метод сигмальних відхилень, оцінка за шкалами регресії, комплексний, центильний методи).

Гігієнічна оцінка навчально-виховного режиму дітей різних вікових груп. Методика гігієнічного контролю за організацією фізичного виховання та трудового навчання дітей і підлітків. Методи вивчення вікових психофізіологічних особливостей дітей і підлітків. Професійна орієнтація як гігієнічна проблема. Поняття про професійний відбір.

Фізіолого-гігієнічні основи харчування. Теорії харчування, функції їжі та види харчування. Методики визначення енерговитрат людини і потреб в основних нутрієнтах. Норми фізіологічної потреби у харчових речовинах та енергії для різних груп населення.

Поняття про раціональне, превентивне, лікувально-дієтичне та лікувально-профілактичне харчування та основні їх принципи. Методики оцінки адекватності харчування. Поняття про харчовий статус та методики його оцінки. Принципи харчування людей різних вікових груп та професій.

Теоретичні аспекти та методика профілактики аліментарних та аліментарно-зумовлених захворювань. Методика розслідування та профілактика харчових отруєнь. Гігієнічні основи лікувального, дієтичного та лікувально-профілактичного харчування.

Здоровий спосіб життя, визначення, зміст. Особиста гігієна як галузь гігієнічної науки, її зміст та значення для збереження і зміцнення здоров'я в сучасних умовах. Гігієна тіла, шкіри та волосся. Гігієна ротової порожнини і зубів, засоби догляду за ними та їх гігієнічна оцінка.

Поняття про психічне здоров’я та критерії його оцінки. Методи психофізіологічних і психогігієнічних досліджень. Психогігієнічні основи охорони психічного здоров’я та профілактики нервово-психічних зрушень. Медико-психологічний і психогігієнічний підхід до проблем охорони психічного здоров’я. Біологічні та соціальні чинники порушень психічного здоров’я. Особливості особистості людини і їх зв’язок зі станом психічного здоров’я. Вікова психогігієна. Психогігієна праці, відпочинку, побуту.

Гігієна одягу та взуття. Гігієнічні вимоги до різних видів тканин. Порівняльна гігієнічна характеристика одягу та взуття з природних і штучних тканин та матеріалів.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я. СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я. БІОСТАТИСТИКА

Громадське здоров'я як наука та практична діяльність. Основні терміни та визначення, історія створення системи громадського здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні та світі.

Система охорони здоров'я. Організація, структура та функції системи охорони здоров'я в Україні. Види медичної допомоги (первинна, вторинна, третинна, екстрена, паліативна). Значення доступності та якості медичної допомоги у збереженні здоров'я населення.

Концепція здоров'я населення. Визначення здоров'я. Методи вивчення здоров'я населення. Прямі, непрямі, ключові показники здоров'я. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення, їх класифікація. Вплив соціального середовища, способу життя, стану довкілля, біологічних чинників на здоров'я населення. Значення медичної допомоги у формуванні здоров'я населення.

Профілактика в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Промоція здоров'я як профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я. Види, форми та методи медико-гігієнічного навчання та виховання населення. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення.

Демографічні показники як непрямі індикатори здоров'я населення.. Джерела демографічної інформації. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів. Динаміка чисельності та складу населення в різних регіонах світу, країнах і в Україні. Віковий та статевий склад населення. Природний рух населення.

Поняття про захворюваність, мета її вивчення. Захворюваність населення як показник громадського здоров'я та медико-соціальна проблема. Методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань.

Інфекційна захворюваність в Україні та світі. Туберкульоз як медико-соціальна проблема. Захворюваність на ВІЛ-інфекцію/СНІД та інші соціально-вагомі хвороби в Україні та світі.

Найважливіші соціально-вагомі хронічні неінфекційні захворювання. Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, травматизм, алкоголізм, наркоманії та токсикоманії як

медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на процеси поширення захворювань. Методи профілактики хронічних неінфекційних захворювань.

Інвалідність як показник громадського здоров'я. Види і причини інвалідності та її медико-соціальне значення. Шляхи профілактики інвалідності. Реабілітація та її види.

Методичні основи організації та планування статистичних досліджень. План і програми статистичного дослідження. Мета та завдання дослідження. Джерела статистичної інформації. Об'єкт дослідження, одиниця спостереження. Види досліджень за обсягом: вибіркові та суцільні. Типи даних, якісні і кількісні дані. Методи збирання статистичного матеріалу: безпосередня реєстрація, викопіювання, опитування. Методи узагальнення статистичних даних.

Розділ 3. ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

Значення епідеміології для громадського здоров'я. Основні епідеміологічні концепції та поняття. Епідеміологічні показники. Поширеність та інцидентність.

Вимірювання хвороби в епідеміології. Основні причини смертності. Поточні тенденції захворюваності і смертності у світі та в Україні. Поняття клінічної епідеміології. Визначення неінфекційних та інфекційних

Теоретичні основи вакцинопрофілактики. Календар профілактичних щеплень. Розділи імунопрофілактики в Україні. Календар щеплень: види вакцинації, перелік протипоказань, поствакцинальні реакції.

Профілактика та заходи в осередках фекально-оральних інфекцій. Значення вакцинації при фекально-оральних інфекціях.

Профілактика та заходи в осередках парентеральних інфекцій. Значення вакцинації при парентеральних інфекціях.

Профілактика та заходи в осередках трансмісивних інфекцій. Значення вакцинації при трансмісивних інфекціях.

Профілактика та заходи в осередках аерогенних інфекцій. Значення вакцинації при аерогенних інфекціях.

Інфекційний контроль в медичних закладах. Рівні та види інфекційного контролю. Нормативна база інфекційного контролю.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ОСІБ, ЯКІ СКЛАДАЮТЬ ВСТУПНИЙ ІСПИТ ДО АСПІРАНТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 229 "ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я" ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. М. І. ПИРОГОВА МОЗ УКРАЇНИ

1. Додаткове вступне випробування за програмою фахового іспиту до аспірантури за спеціальністю 229 "Громадське здоров'я" проводиться у вигляді фахового випробування на підставі надання письмових відповідей на питання екзаменаційного білету.

2. Кожний екзаменаційний білет додаткового вступного випробування за програмою фахового іспиту включає у свою структуру 3 питання з наступних навчальних дисциплін: "Гігієна та екологія", "Основи громадського здоров'я. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. Біостатистика", "Загальна та спеціальна епідеміологія".

3. Тривалість іспиту складає – до 60 хвилин.

4. Відповідь на питання екзаменаційного білету письмового додаткового вступного випробування оцінюється наступним чином:

- "Зараховано" – отримано вірну відповідь на представлені питання, обґрунтовано всі ключові моменти розв'язування проблем, що поставлені, або зазначені усі необхідні для доведення положення;
- "Незараховано" – отримано невірні відповіді на поставлені питання або відповіді відсутні.

5. Особа, яка отримала оцінку "Зараховано" і, отже, успішно подолала додаткове вступне випробування, продемонструвала наявність мотиваційних нахилів та необхідний вихідний рівень теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін згідно із програмою підготовки фахівця за освітньо-науковим рівнем вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі 22 "Охорона здоров'я" за спеціальністю 229 "Громадське здоров'я допускається, до подальшої здачі фахового вступного іспиту.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До розділу 1:

Основна:

1. Гігієна та екологія: підручник / Бардов В.Г., Омельчук С.Т., Мережкіна Н.В., Сергета І.В. та ін. [За ред. В.Г. Бардова] – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 472 с

2. Даценко І.І., Габович В.Д. Профілактична медицина. Загальна гігієна та основи екології. – К : Здоров'я, 2004. – 740 с

3. Основи екології та профілактична медицина : підручник / Д.О. Ластков, І.В. Сергета, О.В. Швидкий та ін. – К. : ВСВ «Медицина», 2017. – 472 с.

4. Основи екології: підручник / [В.Г. Бардов, В.І. Федоренко, Е.М. Білецька та ін .]; за ред. В.Г. Бардова, В.І. Федоренко. – Вінниця : Нова Книга, 2013 . – 424 с.

5. Гігієна та епідеміологія в системі військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій / С. Бондарь, Т. Гут, Р. Гут. – К. : Медицина, 2018. – 344 с.

6. Гігієна з основами екології: навчально-методичний посібник (ВНЗ І—ІІІ р. а.) / Л.В. Довженко, І.К. Лінькова. – К. : Медицина, 2017. – 149 с.

7. Радіаційна гігієна / В.О. Мурашко, Д.С.Мечев, В.Г. Бардов та ін. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с.

8. Основи профілактичної медицини: підручник / П. С. Бебешко, Ю. С. Скоробеха, О. П. Коріняк. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Медицина, 2011. – 184 с.

9. Hygiene and ecology: підручник / Bardov V.G., Omelchuk S.T., Yavorovsky O.P., Serheta I.V. et al. // 2-nd edition, updated. – Vinnitsia: Nova Khyha, 2018. – 688 p.

10. Громадське здоров'я: навчальний посібник [Грузєва Т.С., Галієнко Л.І., Гречишкіна Н.В. та ін.]; за заг. ред. Грузєвої Т. С., К.: Книга-плюс, 2021. 296 с.

11. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3. Вінниця: «Нова книга», 2013. - 560 с.

12. Децик О.З., Кольцова Н.І., Стовбан І.В., Золотарьова Ж.М., Ціхонь З.О., Федорків Н.Б., Ковальчук Р.Є. Вибрані лекції з громадського здоров'я. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2019. 273 с.

13. Біостатистика / за заг. ред. чл.-кор. АМН України, проф. В.Ф. Москаленка. – К.: Книга плюс, 2009. – 184 с.

14. Біостатистика : підручник / за заг. ред. Т. С. Грузєвої. – Вінниця : Нова Книга, 2020. –384 с.

15. Громадське здоров’я і громадське медсестринство: Підручник. – 3-тє вид. / За ред. Є.Я. Склярова, М.Б. Шегедин і Б.Б. Лемішка. – К.: Медицина, 2011. – 224 с. – Пал. тв.

16. Методи соціальної медицини / Під заг.ред. О.М. Очередька, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007. – 410с

17. Fisher, R.A., Yates, F. Statistical tables for biological, agricultural and medical research, 6th ed., Longman Group Ltd., London, 2006.

18. Lloid, E., Ledermann. Handbook of applicable mathematics. Vol. VI: Statistics Part B, John Wiley&sons, New York, 1984.

19. Noether G.E. (2005). Elements of Nonparametric Statistics, New York: Wiley.

20. Kleinman JC, Donahue RP, Harris MI, Finucane FF, Madans JH, Brock DB. Mortality among diabetics in a national sample. Am J Epidemiol 1988; 128:389-401

21. Wetherill G.B. Sequential Methods in Statistics, 2nd Ed., London, Chapman and Hall, 2000

22. Armitage P. Sequential Medical Trials, 2nd Ed., Oxford Blackwell, 1999.

Допоміжна:

1. Міхеєнко О. І. Загальна теорія здоров'я: навчальний посібник / О.І. Міхеєнко. – Суми: Університетська книга, 2017. – 156 с.

2. Основи здорового способу життя: підручник / М.І. Кручаниця, В.В. Кручаниця, К.П. Мелега, О.А. Дуло, Н.В. Розумикова. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2016. – 264 с.

3. Якобчук А. В. Основи медичної валеології: навч. посібник / А. В. Якобчук, О. Г. Курик. – 2-ге вид. – Київ: Ліра-К, 2015. – 244 с.

4. Здоровий спосіб життя. Навчальний посібник / Ольга Ежова. – Київ «Університетська книга», 2017. – 127 с.

5. Комунальна гігієна / Є.Г. Гончарук, В.Г. Бардов та ін.; За ред.. Є.Г. Гончарука . – К.: Здоров’я, 2003 . – 728 с.

6. Гігієна праці / За ред. Ю.І. Кундієва, О.П. Яворовського. – К. : Медицина, 2011. – 904 с.

7. Гігієна харчування з основами нутриціології /За ред. В.І. Ципріяна. – К. : Медицина, 2007. – кн. 1 – 528 с ., кн. 2 – 544 с.

8. Даценко І.І., Габович В.Д. Профілактична медицина. Загальна гігієна та основи екології. – К: „Здоров’я”, 2004. – 792 с.

9. Тестовий контроль з загальної гігієни та екології людини: Навчальний посібник / За ред.. І.В. Сергети та Л.І. Краснової. – Вінниця, 2005. – 154 с.

10. Hygiene and ecology / [Bardov V. G., Moskalenko V. F., Omelchuk S. T. and others] ; under the editorship V. G. Bardov. – Vinnytsya: Nova Knyha publishers, 2009. – 720 p.

11. ДержСанПіН 2.2.4-171-10 "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною".

12. Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. No 246 "Про затвердження Положення про порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій".

13. Walsh J.E. Handbook of Nonparametric Statistics, vol. III, V an Nostrand, Princeton, N.J., 2003

14. Lehmann E.L. Nonparametrics: Statistical Methods Based on Ranks. San Francisko: Holden-Day, 2007.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт ВООЗ: Регіональний офіс для Європи: Теми про здоров'я (WHO Regional Office for Europe: Health topics) https://www.euro.who.int/en/health-topics

2. Офіційний сайт ВООЗ: Регіональний офіс для Європи: Україна (WHO Regional Office for Europe: Ukraine) https://www.euro.who.int/en/countries/ukraine

3. Офіційний сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України https://www.phc.org.ua/

4. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203

5. МОЗ України https://moz.gov.ua/

6. Центр тестування https://www.testcentr.org.ua/uk/

7. Електронна адреса сайту університету: http://vnmu.edu.ua

8. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: http://library.vnmu.edu.ua

До розділу 2:

Основна:

1. Методи соціальної медицини /Під заг.ред. О.М. Очередька, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис,2007.- 410с

2. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / Під. заг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф.Москаленка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 680с.

3. Диспансеризація в діяльності лікаря та медичного закладу: навчальний посібник / О. М. Крекотень, Г. С. Черешнюк. – Вінниця: Нілан ЛДТ, 2014. – 276с.

4. Правове забезпечення процесу оформлення лікарем основної обліково-звітної документації медичного закладу: навчальний посібник / За ред. Руденя В. В. – Львів, 2010. – 630с.

5. Стратегічні цільові орієнтири нової Європейської політики «Здоров'я 2020» та шляхи її досягнення в Україні / В. Ф. Москаленко, Т. С. Грузєва, Л. І. Галієнко, Г. В. Іншакова. – Харків, 2013. – С. 125-137

6. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідеміологічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України, 2015 рік / за ред. Шафранського В.В.; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2016. – 452 с.

7.Біостатистика / підручник за заг.ред В.Ф.Москаленка. – К.: Книга плюс, 2009.– 184 с.

8. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищіх мед. нав. закладів / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, Т.С. Грузєва, [та ін.]. – К.:ВД «Авіцена», 2012. – 560 с.: іл.

9. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Таран та ін.;під ред. В.Ф. Москаленка. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 288 с.

10. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / за ред В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 200 с.

11. Лехан В.М., Вороненко Ю.В.та ін. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань (для ВМНЗ III - IV рівнів акредитації). Дніпропетровськ, Київ.- 2004.

12. Москаленко В.Ф. Принципи побудови оптимальної системи охорони здоров'я: український контекст. Монографія. – К.: „Книга плюс", 2008. – 320с.

13. Москаленко В.Ф., Грузєва Т.С., Іншакова Г.В. Право на охорону здоров'я у нормативно- правових актах міжнародного та європейського рівня. – Контраст, 2006.– 296 с.

14. Экономика здравоохранения: учебник / В.Ф. Москаленко, В.В. Таран, О.П. Гульчий [и др.]; под ред. В.Ф. Москаленко. – Винниця: Нова Книга, 2010. – 144 с.

15. Health economics: textbook / V. Moskalenko,V. Taran, O. Hulchiy [at al]; ed. by V. Moskalenko. –Vinnytsia: Nova Knyga, 2010 . – 112 p.

Допоміжна:

1. Mark Woodward (Third Edition) Epidemiology Study Design and Data Analysis, 2014

2. Fisher, R.A., Yates, F. Statistical tables for biological, agricultural and medical research, 6th ed., Longman Group Ltd., London, 2006

3. L loid, E., Ledermann. Handbook of applicable mathematics. Vol. VI: Statistics Part B, John Wiley& sons, New York, 1984.

4. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підруч. К.: Лібра, 2002. – 712 с.

5. Зюзін В.О., А.В.Кострiков, В.Л.Філатов Статистичні методи в медицині та охороні здоров'я.Полтава. 2002.

6. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе, 2005 г. Действия общественного здравоохранения в целях улучшения здоровья детей и всего населения. – Копенгаген: ЕРБ ВОЗ.–2006.- 168 с.

7. Досвід виконання Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки /За ред. Ю.В.Поляченка, В.М.Пономаренка. – К.: 2006. – 240 с.

8. Европейская база данных «Здоровье для всех». Копенгаген: ЕРБ ВОЗ. – 2013 г. // http:www.euro.who.inf

9. Здравоохранение и расширение Европейского Союза. Редакторы Мартин Мак-Ки, Лаура Мак-Лехоз, Эллен Нолт – Европейская обсерватория по системе и политике здравоохранения. 2006.– 291 с.

10. Кэмпбелл Р. Макконнел, Стэнли Л. Брю. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Пер.с анг. 11-го изд. – К., Ха Гар-Демос, 1998. – 785 с.

11. Основні шляхи подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні / Під заг. ред.. В.М.Лехан, В.М.Рудого. – К. , Вид-во Раєвського, 2005. – 168 с.

12. Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ. Обновление 2005 г. Европейская серия по достижению здоровья для всех, №7. – Копенгаген: ЕРБ ВОЗ, 2005. – 99 с.

13. Усовершенствованные системы здравоохранения спасают жизни. Основы Европейскойстратегии ВОЗ по развитию систем здравоохранения. – Копенгаген: ЕРБ ВОЗ, 2006. – 15 с.

14. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічнуситуацію 2009 р. –К., 2010. – 447 с.

15. Методи соціальної медицини /Під заг.ред. О.М. Очередька, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис,2007.- 410с

16. Fisher, R.A., Yates, F. Statistical tables for biological, agricultural and medical research, 6th ed.,Longman Group Ltd., London, 2006

17. Lloid, E., Ledermann. Handbook of applicable mathematics. Vol. VI:

Statistics Part B, JohnWiley&sons, New York, 1984.

18. Walsh J.E. Handbook of Nonparametric Statistics, vol. III, V an Nostrand, Princeton, N.J., 2003

19. Noether G.E. Elements of Nonparametric Statistics, New York: Wiley, 2005.

20. Lehmann E.L. (2007). Nonparametrics: Statistical Methods Based on Ranks. San Francisko:Holden-Day.

21. Большев Л.Н., Смирнов Н.В. Таблицы математической статистики. - М.: Наука, 1983. - 414 с.

22. Wetherill G.B. (2000). Sequential Methods in Statistics, 2nd Ed., London, Chapman and Hall

23. Armitage P. (1999). Sequential Medical Trials, 2nd Ed., Oxford Blackwell

24. Sherman Folland, Alen C. Goodman, Miron Stano The economics ot Health and Health Care – 4thedition, 2003

25. Theodore H. Tulchinsky, Elena A. Varavikova. The new public health. 2nd edition, 2009. Elsevierinc.

26. Arthur Haupt, Thomas Kane. Population handbook. 5th edition. 2004. Eleventh printing

27. Peter Zweifel, Friedrich Breyer, Mathias Kifmann. Health Economics (2-nd edition), 2009.

28. R. Bonita, R. Beaglehole, T. Kjellström. Basic epidemiology, 2nd edition. World Health Organization, 2006. 212p.

29. Nick Black, Reinhold Gruen. Understanding health services. Open university press, 2005. 243p. (p.141-190)

30. Valeria Lekhan, Volodomyr Rudly, Ellen Nolte. Health care system in transition: Ukraine Copenhagen, WHO Regional Office for Europe on behalf of the European Observatory on Health System and Policies, 2004. 128p.

31. Health systems, health. Wealth and societal well-being. Assessing the case for inversting in health systems. Edited by Josep Figueras and Martin McKee. Open university press. 1st edition, 2012. 302p.

32. Robert B. Wallace. Public Health and preventive medicine. The McGraw-Hill Companies, Inc. 15thedition, 2008. 1367 p.

33. Ceri J. Phillips Health Economics. An Introduction for health professionals, 2005, p. 158

34. A. Haupt, T. Kane. Population handbook. 5th edition. 2004. Eleventh printing

35. R. B. Wallace. Public Health and preventive medicine. The McGraw-Hill Companies, Inc. 15thedition, 2008. 1367 p.

36. Encyclopedia of population, edited by P. Demeny, G. McNiccol, 2003,

1040 p.

37. G. Mooney. Economics, medicine and health care. 3d edition. 2003, 147 p.
38. Public Health for the 21st Century. New Perspectives on policy, participation and practice, 2nd edition. Editors: J. Orme, J. Powell, P.Taylor, M. Grey. Open University Press, 2003, 401p.
39. World Health Statistics, 2010. World Health Organization, 177 p.
40. R. Beaglehole. Global Public Health: A new era. Oxford University Press, 2003, 284 p.
41. B.McPake, L. Kumaranayake,Ch. Normand. Health Economics,An International Perspective. Taylor & Francis e-Library, 2005, 260 p.
42. Kalua, F.A., Awotedu, A., Kamwanja, L.A. and J.D.K. Saka (eds). 2009. Science, Technology and Innovation for Public Health in Africa. Monograph, NEPAD Office of Science and Technology, Pretoria, Republic of South Africa. 203p.
43. M. J. Lewis, K. L. MacPherson. Public Health in Asia and the Pacific Historical and comparative perspectives, 2008, 320p.
44. G. L. Albrecht, R. Fitzpatrick, Susan C. Scrimshaw. Handbook of social studies of health and medicine. Sage publications, 2000, 545 p.
45. Joumard, I., C. André and C. Nicq (2010), "Health Care Systems: Efficiency and Institutions", OECD Economics Department Working Paper, No. 769, OECD, Paris.
46. Joumard, I., C. André, C. Nicq and O. Chatal (2008), "Health Status Determinants: Lifestyle, Environment, Health Care Resources and Efficiency", OECD Economics Department Working Papers, No. 627, OECD, Paris.
47. Joumard, I., P. Hoeller, C. André and C. Nicq (2010), Health Care Systems: Efficiency and Policy Settings, OECD, Paris.
48. OECD (2009), Achieving Better Value for Money in Health Care, OECD Health Policy Studies.
49. OECD (2009), Health at a Glance, OECD, Paris.

Інформаційні ресурси:

1. Improving Intergovernmental Fiscal Relations in Ukraine, 2008 // http://go.worldbank.org/6C56QH4A70
2. The Ukrainian health financing system and options for reform / By Valeria Lekhan, Volodymyr Rudiy, Sergey Shishkin: Health Systems Financing Programme WHO Regional Office for Europe, 2007. — 33 p. // http://www.euro.who.int/document/e90754.pdf
3. http://pidruchniki.ws/1640011637428/meditsina/sistema_ohoroni_zdorovya_ukrayini

4. http://eyecenter.com.ua/direct/book/index.htm
5. http://library.vtmu.edu.ua
6. https://sites.google.com/site/vinsocmed/
7. http://www.who.int/ru/
8. http://www.unicef.org/ukraine/ukr/
9. http://www.publichealth.com.ua/
10. http://www.publichealth.org/
11. http://sph.washington.edu/
12. https://www.apha.org/

http://www.medscape.org/publichealth?src=mkmcmr_driv_stan_mscpedu&impID=1109326

До розділу 3:

Основна:

1. П. Василишин, Л.П. Козак. - 3-є вид., переробл. та доповн.к. : ВСВ «Медицина», 2021. - 336 с.

2. Епідеміологія: протиепідемічні заходи : навчальний посібник / М. Д. Чемич, Н. Г. Малиш, Н. І. Ільїна [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 288 с.

3. Епідеміологія у схемах : навчальний посібник / М. Д. Чемич, Н. Г. Малиш, О. М. Чемич, Н. І. Ільна. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 256 с.

4. Виноград Н.О. Військова епідеміологія: навч. посіб. / Н.О. Виноград, З.П. Василишин, Л.П. Козак. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 184 с.

5. Виноград Н.О. Загальна епідеміологія: навч. посіб. / Н.О. Виноград, З.П. Василишин, Л.П. Козак. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 200 с.

6. Виноград Н.О. Спеціальна епідеміологія : навч. посіб. / Н.О. Виноград,

Допоміжна:

1. Імунопрофілактика в практиці сімейного лікаря / А.П Подаваленко, Т.О. Чумаченко, В.І. Задорожна і ін.– Харків.: Фоліо, 2008. – 221 с.

2. Виноград Н.О. Паразитарні хвороби людини. Гельмінтози / Н.О. Виноград, Р.Ю. Грицко. – Львів: Армія України, 2004. – 192 с.

3. Виноград Н.О. Термінологічний словник: Епідеміологія. Біологічна безпека: Навч. посіб. / Н.О. Виноград. – К.: ВСВ «Медицина», 2016. – 136 с.

4. Mandell, Douglas, and Bennett’s Principles and Practice of Infectious Diseases 9th edition. Elsevier, 2019, 4895 p.

5.Oxford Handbook of infectious diseases and microbiology. Oxford University Press, 2017, 914 p.

6. Essentials of clinical infectious diseases 2nd edition. William F. Wright. Daemos Medical, 2018 , 488 p.

7. Netter's Infectious diseases. Saunders, 2012, 623 p.

8. Harrison's Infectious diseases. McGraw-Hill Prof Med/Tech, 2010, 1313 p.

9. Jawetz, Melnick & Adelberg's Medical Microbiology 28th edition. McGraw-Hill, 2019.

10. Encyclopedia of Infectious Diseases, Michel Tibayrenc. Wiley, 2007, 806 p.

11. Infectious Diseases: A Clinical Short Course, Fourth Edition. Frederick S. Southwick. McGraw-Hill Education, 2020, 735 p.

12. Atlas of human infectious diseases. Heiman F L Wertheim. Wiley-Blackwell, 2012, 311 p.

13. Mims' Pathogenesis of Infectious Disease 6th edition. Academic press, 2015, 328 p.

14. Pathology of Infectious Diseases, by Gary W. Procop. Saunders, 2014, 678 p.

15. Emergency management of infectious diseases, Rachel Chin. Cambridge university press, 2008, 577 p.

16. Gordis Epidemiology 6th edition. Elsevier, 2019, 434 p.

17. Essentials of Epidemiology in Public Health, Fourth Edition, Jones & Bartlett Learning, 2020, 541 p.

18. Introduction to Epidemiology, Seventh Edition, Ray M. Merrill. Jones & Bartlett Learning, 2016, 360 p.

19. Handbook of epidemiology. Springer-Verlag New York, 2014, 2489 p.

20. Infectious Disease Epidemiology: Theory and Practice. Jones & Bartlett Learning, 2012, 981 p.

21. Practical healthcare epidemiology. Cambridge university press, 2018, 455 p

Інформаційні ресурси:

1. U.S. National Library of Medicine – Национальная медицинская библиотека США – http://www.nlm.nih.gov/

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського - http://www.dnpb.gov.ua/

3. Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету – http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioteki

4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського - http://www.nbuv.gov.ua/

5. Національна наукова медична бібліотека України – http://www.library.gov.ua/

6. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка – http://korolenko.kharkov.comВсесвітня організація охорони здоров'я www.who.int

7. Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net

8. Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org

9. Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net

10. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203

11. Журнал British Medical Journal www.bmj.com

12. Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com

13. Офіційне інтернет-представництво Президента України - http://www.president.gov.ua

14. Верховна Рада України - http://www.rada.gov.ua

15. Кабінет Міністрів України - http://www.kmu.gov.ua

16. Міністерство освіти і науки України - http://www.mon.gov.ua

17. Міністерство охорони здоров'я України - http://www.moz.gov.ua

18. Державна служба України з надзвичайних ситуацій - http://www.dsns.gov.ua

19. Рада національної безпеки та оборони України http://www.rnbo.gov.ua

20. Всесвітня організація охорони здоров'я - http://www.who.int

21. Centers for disefases control and prevention - http://www.cdc

Голова предметної екзаменаційної комісії, к.мед.н., доцент, доцент ЗВО кафедри загальної гігієни та екології Ольга БРАТКОВА